

1944, október 4. [Londýn.] — Depeša ministra dr. H. Ripku čs. gen. konzulátu v New Yorku s informáciami o niektorých otázkach súvisiacich s povstaním a slovenskou otázkou.

Tajné.

Papánkovi. Tvá 100 bod a.

1. Osuský tu napsal dva články do katolíckych listů „Tablet“ a „Catholic Herald“, ktoré jsou proti čs. věci. Snaží se v těchto kruzích k nám nepříznivě stojících vyvolat dojem, že slovenské povstání nemá jednotného politického cíle, protože prý jedni na Slovensku jsou pro obnovu ČSR, druzí pro zapojení Slovenska do Sovětského svazu, třetí pro samostatnou, ale sovětskou slovenskou republiku, která by byla vůči Sovětům v podobném poměru jako bylo Tisovo Slovensko vůči Hitlerovi, čtvrtí prý jsou jen pro slovenský prapor. Za to vše prý je odpovědná londýnská vláda Dr. Beneše, zejména pro svou deklaraci z 30. června 1943, která odmítala Slovensku politickou autonomii. V druhém článku, resp. dopise redakci, dokonce obviňuje čs. vládu, že se zavinila, že se nepřidala k povstání celá slovenská armáda, a to prý proto, že československá vláda „denuncovala“ Čatloše, odmítnuvši ho jako Quislinga, a proto Čatloš nejdříve prý musil vydat prohlášení ve prospěch Němců, kterým byli zmateni slovenští vojáci. Jsou to všechno hanebné lži a pomluvy, a Osuský za ně bude na Slovensku odpovídat.

Všechny projevy Slovenské národní rady i články listů, vycházejících na osvobozeném území, mluví jednoznačně pro obnovu Československa a o tom, že příští vztahy mezi Čechy a Slováky budou upraveny jen svobodnými Čechy a Slováky, to znamená, že se o nich nebude rozhodovat mezinárodně, nýbrž jen vnitřně politicky. V Slovenské národní radě se zdůrazňuje slovenský národ, a zřejmě komunisté a Ursínyovci, patrně i jiní jsou rozhodně pro koncepci slovenského národa. Ale v Slovenské národní radě jsou i zastánci čs. jednoty jako Šrobár, vojáci a jiní. Ani jedni ani druzí se zatím konkrétněji nevyslovují o tom, jaké bude a mělo by být příští vnitřní uspořádání, jen všichni zdůrazňují — zřejmě také se zřetelem na Bratislavu — rovnoprávnost slovenského a českého národa. O deklaraci vlády z 30. června 1943 nikdo z nich nemluvil, tím méně o tom, že by k vůli ní londýnští politikové, ji schvalující, byli nepřijatelní. Ostatně pro deklaraci hlasoval i Lichner. Jak víte, deklarace byla odpovědí na memorandum z 3. února 1943¹ poslané ze Slovenska a parafrázovala vlastně toto memorandum, které bylo podepsáno i některými těmi, kteří jsou nyní ve Slovenské národní radě. Deklarace odmítala politickou autonomii, chápanou ve smyslu žilinské dohody z 6. októbra 1938, ale nijak neprejudikovala příští úpravě poměru slovensko-českého. Vláda trvá na stanovisku, hájeném od počátku panem presidentem i už Národním výborem, že totiž o vztahu česko-slovenském rozhodnou v bratrském dorozumění rovnoprávní Češi a Slováci po svém osvobození. Jak víte, právě toto stanovisko vyvolávalo odpor Osuského, Hodži a ostatních.

Ještě dodávám: Slovenská národní rada vystupuje na Slovensku jako vedoucí politický orgán, vydává dekrety, nařízení, zařizuje některé úřady atd. a ani jinak to nelze, protože někdo musí politicky vést a administrovat. Ale bez výhrad uznává presidenta republiky Dr. Beneše, a s vládou je v stálém styku. Vznikají-li někdy menší nedorozumění, rychle je my i oni odstraňujeme, dosud nebylo jediného vážnějšího rozporu. Ostatně jakmile to bude politicky a technicky možno, bude vláda přirozeně změněna, a to právě se zřetelem na osvobozené kraje Republiky. V tom je plná shoda mezi presidentem a vládou. Londýnská vláda se nechce a nebude

¹ Šlo o memorandum z 10. februára 1943. Vid. dokument čís. 2.

636 osvobozenému domovu vnučovat. Na Slovensku i v českých zemích to vědí, a proto se žádných vážných sporů netřeba obávat.

2. Zprávy o cestě prezidentově do Vatikánu jsou patrně schválně lansírovány. Nic na tom není. Vatikán udělal první gesto v den sv. Václava, zřejmě nyní hledá cestu, jak se zase s námi sblížit.

3. Prohlášení z Moskvy² vzniklo ze situace a prostředí v Moskvě. Domnívali se, že vhodno takto promluvit do českých zemí se zřetelem na to, že Bratislava stále tvrdí, že Češi nepomáhají. Vláda je a zůstane opatrná, právě proto, že se v českých zemích pokračuje úspěšně v tajných přípravách, a že tam bude třeba především zajistit dodání zbraní od Spojenců. Prosím proto i Vás, jako jsem prosil Moskvu, o zdrženlivost ve výzvách do českých zemí, i pokud jde o zprávy o sabotážích atd. Budeme Vás informovat, až nastane situace, kterou si všichni přejeme.

Ripka.

AMZV Praha. Depeše odeslané, 1944, čís. 2493 (N. Y. 202). Nešifrovaný záznam (?) odoslanej depeše. Strojopisný priepis.

390

1944, október 4. Londýn. — Zpráva hlavního velitele gen. S. Ingra ministrovi zahraničních věcí J. Masarykovi o rokovaní vo věci vyslania britských orgánov na Slovensko, zaslaná na vedomie vojenskej kancelárii prezidenta republiky.

Vec: Vyslanie britských orgánov
na Slovensko.

Príloha: 1.

Tajné

V příloze si dovoluji zaslat opis záznamu o rozmluvě gen. Miroslava s pplk. Perkinsem, SOE. Zdůrazňuji zvláště toto:

1. Bude-li dán souhlas k vyslání britských orgánů na Slovensko, čemuž asi nebude lze odporovat, je záhodno požadovati, aby Britové započali také s dodávkami vojenského materiálu. Jinak po vojenské stránce bude přítomnost jejich orgánů úplně neodůvodněna a jejich postavení by bylo velmi choulostivé.

2. Označení „vojenská mise“ je neodůvodněné; pojmenování „pozorovatelé“ nebo „styční důstojníci“ by bylo vhodnější, neboť i se strany ruské jsou tam pouze styční důstojníci. Počet dvou by úplně postačil.

3. Půjde konečně o to, aby ruské úřady bylo o tom vyrozuměny.

Hlavní velitel:
div. generál Sergej Ingr v. r.

Příloha 1.

OPIS.

*Záznam o rozmluvě s pplk. Perkinsem, SOE,
dne 3. října 1944 v 17,00 hod.*

Přítomen: Pplk. Perkins, gen. Miroslav, pplk. gšt. Rosík.

1. Oznamil jsem pplk. Perkinsovi, že vzhledem k atmosferickým obtížím Rusové nemohou

² Vid dokument čís. 296 z 16. 9. 1944.